

PRAMENĚ

FARNOSTĚ MARTIN-SEVER

September 2014, ročník 14

SKUTOČNÝ PRÍBEH - VYZNANIE POTRATÁRA

Stojan Adaševič, študent medicíny, si raz prezeral kartotéku, čupiac v rohu miestnosti. Tam sa začali schádzať gynekológovia, ktorí si veľmi nevšimli pracujúceho študenta. Lekári spomínali rozličné prípady z praxe. Jeden z nich, doktor Ignatovič, rozprával o istej tehotnej zubárke z neďalekej ordinácie, ktorá ho pred rokmi požiadala o potrat. Potrat sa však nepodaril a dieťa sa narodilo. Keď lekári rozprávali o ďalších osudoch tejto ženy, študent Adaševič celý stuhol. Pochopil, že je reč o jeho mame. „Ona už zomrela, ale čo sa stalo s dieťaťom, ktoré si chcela nechať zobrať?“ opýtal sa jeden z lekárov. To už Adaševič nevydržal, narovnal sa a povedal: „Ja som tým dieťaťom!“

Zavládlo ticho a lekári sa začali jeden po druhom vytrácať. Stojan Adaševič od tejto chvíle bude ešte veľa premýšľať nad svojím príchodom na tento svet. Bolo mu jasné, že žije len preto, lebo jeden lekár „pobabral“ zákrok. On sám nikdy nebude takým fušerom. Po ukončení školy začal pracovať ako gynekológ - potratár. Poradil si s každou vzniknutou komplikáciou. Postupne sa vypracoval na najlepšieho potratára v Belehrade. Prekonal dokonca i svojho učiteľa Ignatoviča, ktorého nekompetentnosti vďačil za život.

Vravieval: „Tajomstvo úspechu je v ruke vytrénovanej mnohými zákrokmi“ a k tomu pridával nemecké príslovie „Übung macht den Meister“, čo značí „Cvik robí majstra“. Verný svojmu heslu prevádzal 20-30 umelých potratov denne, čo po 26 rokoch praxe predstavuje 48-62 tisíc ním vykonaných zákrokov. Bol presvedčený, že umelý potrat – tak ako sa učili na fakulte – je iba chirurgickým zákrokom. Rozdiel bol iba v tom, že raz sa odstraňuje napríklad slepé črevo, a tu sa odstraňovalo tehotenské tkanivo.

Pochybnosti začal mávať, keď sa v 80-tych rokoch začali používať v juhoslovanských nemocniciach ultrasonografy (USG). Vďaka nim Adaševič po prvý raz videl na obrazovke ženské lono a v ňom živé dieťa, ktoré si cmúľalo prst a pohybovalo rukami a nohami. Ale najviac s jeho svedomím hýbali sny, ktoré sa mu začali snívať. Bol to vlastne iba jeden sen, ale opakoval sa noc čo noc, týždeň čo týždeň – celé mesiace. Šiel po slnkom zaliatej lúke, všade boli krásne kvety, motýle, ale jeho trápil neurčitý znepokojujúci pocit. Zrazu sa lúka začala zaplňovať deťmi – od troch asi do dvadsať rokov. Tváre niektorých z nich mu pripadali povedomé, ale nemohol si spomenúť, odkiaľ ich pozná. Adaševič sa pokúsil s nimi nadviazať rozhovor, ale tie, ako ho zbadali, začali s hrôzou utekať a kričať. Všetko to vždy sledoval z diaľky istý muž v čiernom oblečení. A keď sa raz Adaševičovi podarilo jedno dieťa chytiť, muž v čiernom vyslobodil kričiace dieťa z jeho rúk.

Adaševič sa budieval celý spotený a rozpálený. Lieky na spanie mu nepomáhali. Dohodol si návštevu u psychiatra. Ale keďže ten nemal hneď voľný termín, rozhodol sa, že v noci vo sne zájde za „čiernym“ mužom a porozpráva sa s ním. Čierny muž mu povedal: „Moje meno je Tomáš Akvinský.“ Adaševič to meno počul prvý raz v živote. Muž pokračoval: „Prečo sa ale

nespýtaš, kto sú tie deti? Nespoznávaš ich?“ Adaševič pokrútil hlavou. „Oni ťa však poznajú veľmi dobre. To sú deti, ktoré si zabil pri potratoch!“ „Ako to? Veď ja som zabíjal nenarodené deti. A tieto sú mnohé už veľké. Aha, tamten mládenec môže mať zo dvadsať rokov!“ „Vieš, tu všetky deti rastú. A ty si toho chlapca zabil pred dvadsiatimi rokmi, keď mal tri mesiace.“ Vtom si Adaševič spomenul, na koho sa podobá ten dvadsaťročný mládenec a ďalšie dve dievčatá – na jeho dobrých známych, ktorým pred rokmi previedol zákrok. V tvárach dievčat rozpoznal črty ich matiek, z ktorých jedna bola dokonca jeho sesternica. Keď sa prebudil, rozhodol sa, že už žiaden potrat neurobí.

Keď však prišiel do nemocnice, tam ho už čakal bratranec so svojim dievčaťom, ktorí boli s ním dohodnutí na zákrok. Adaševič ich odmietol, ale bratranec bol tak neodbytný, že Adaševič povedal: „Tak dobre, ale posledný raz v živote!“ Na obrazovke USG zreteľne videl profil dieťaťa. Zastrčil kliešte, niečo do nich uchopil a vytiahol – bola to ručička. Položil ju na stôl, ale bol tam rozliaty jód – a ten po kontakte s nervom ručičky spôsobil, že tá sa začala hýbať. Doktorom to trhlo, ale pokračoval v zákroku. Opäť niečo uchopil a vytiahol – bola to nožička. „Len aby som ju opäť nepoložil na ten jód,“ povedal si, keď v tej chvíli nešíkovnej sestre padol na zem podnos so všetkými nástrojmi. Adaševič sa zlakol a nožičku vypustil z klieští. Tá padla a tiež sa začala hýbať. Celý personál videl také niečo po prvý raz v živote.

Adaševič sa rozhodol, že všetko v maternici rozdrví a potom vyberie len ako nefornú hmotu. Začal drviť, lámať, mlieť. Keď bol presvedčený, že to už musí stačiť, vybral z maternice kliešte a uvidel... bijúce srdce. To bilo stále pomalšie, až napokon prestalo biť. Vtedy pochopil, že zabil človeka. Tentokrát vedel, že potrat už nikdy neurobí.

Svoje rozhodnutie oznámil primárovi. Ten ostal prekvapený, lebo ešte sa nestalo, že by niektorý lekár v belehradskej nemocnici odmietol prevádzať umelé potraty. Znížili mu plat, dcéru prepustili zo zamestnania a synovi nedovolili dokončiť vysokú školu. V médiách bol zosmiešňovaný. Hovorili o ňom, že socialistický štát mu dal vzdelanie i na túto prax, ktorú on odmieta vykonávať.

Po dvoch rokoch útokov bol na pokraji nervového zrútenia. Napokon sa rozhodol, že zájde za primárom a požiada ho, aby mu znova pridelili nejaké potraty. V noci sa mu však opäť snívalo s Tomášom Akvinským. Ten ho poklepal po pleci a povedal mu: „Nevzdávaj sa. Bojuj ďalej!“ Ráno sa teda rozhodol ďalej bojovať a za primárom nešiel.

Zapojil sa do hnutia za ochranu nenarodených. Cestoval po celom Srbsku a prednášal o umelých potratoch. V juhoslovanskej televízii sa mu podarilo presadiť vysielanie filmu od Bernarda Nathansona Nemý výkrik, ktorý zachytával interrupciu pomocou USG. Na začiatku 90-tych rokov vďaka jeho iniciatíve juhoslovanský parlament presadil zákon o ochrane nenarodeného života. Vtedajší prezident Miloševič však tento zákon nepodpísal. A keď potom v krajine vypukla vojna, na ochranu nenarodených už nikto nemyslel.

Adaševič často citoval Matku Terezu: „Ak matka môže zabiť svoje dieťa, čo potom môže zadržať teba alebo mňa, aby sme sa vzájomne nezabíjali?“ A ďalej uvažuje: „Ako možno vysvetliť ten masaker tu, na Balkáne, ak nie vzdialením sa človeka od Boha a vymiznutím úcty k ľudskému životu?“

Jeho svedectvo oslovuje o to viac, že na poli boja za alebo proti životu sám zmenil niekoľkokrát front. Najskôr bol odsúdený nenarodiť sa, a predsa sa narodil. Potom sám zabíjal nenarodených. A nakoniec bojoval za ich práva. „To vďaka Bohu,“ ako hovorí, „prišiel čas, kedy som pochopil, že dieťa sa nestáva živou bytosťou od okamihu, ako sa nadýchne vzduchu - ako nás učili naši socialistickí profesori, ale od momentu spojenia vajíčka a spermie.“

(zdroj: www.christnet.sk)

„Dobrý deň, ja hľadám jednu svoju bývalú spolužiačku. Ona je teraz reholná sestra. Nemohli by ste mi, prosím, pomôcť?“ ozvalo sa v telefóne. A keď pridala ešte pár neistých viet o osobe, ktorú hľadá, prerušila som ju: „To som ja, koho hľadáš... Len neviem, kto si ty, lebo nás bolo v škole veľa...“ Namiesto odpovede to na druhej strane zašramotilo a o chvíľu sa ozval hlas školopovinného dievčatka: „Teta, ja už viem všetko. Ďakujem, že si ma mala o trochu viac rada ako moja mamina. Ale aj ona ma teraz veľmi ľúbi. Všetko mi povedala. Ďakujem...“

„Kto si? Ako sa voláš?“ opýtala som sa, lebo ešte stále som tomu všetkému neporozumela. „Som Anetka. Moja mamina chodila s tebou do školy. Bolo to vtedy, keď mala kamaráta, ktorému keď povedala, že sa mám narodiť, povedal jej, že nechce ani mňa, ani ju...“

Už som vedela. Stalo sa to asi desať rokov dozadu. Keď som po prednáškach zbehla na prízemie, zbadala som vedľa univerzitného automatu na kávu dievča ponárajúce sa do slz. „Môžem ti nejakú pomôcť?“ opýtala som sa jej. „Mne nik nepomôže...“ pozrela sa do zeme a ešte viac sa rozplakala. „Som v tom. Čakám dieťa. Keď som mu to povedala, povedal, že nechce ani mňa, ani dieťa. Nenávidím ho!“ vzlykala. „Dám si ho vziať, nemá to cenu!“ hľadala nahlas riešenie v zmatku.

Objala som ju. Pohládila po pleciach a utrela som jej slzy ako malému dieťaťu. Dodnes si pamätám, ako ťažko som hľadala slová, hnevajúc sa na tých, ktorí tak ľahko zrádzajú lásku. „Viem, že to nie je ľahké. Ale ak niekto zradil tvoju lásku, ty nezrádaj tú, ktorá prichádza a ňou je tvoje dieťaťko.“

„A čo moja mama? Môj otec? Vieš, ako im ublížim?“ hľadala výhovorky bojujúc so strachom priznať sa k svojej tajnej láske, v ktorej jej rodičia bránili. V duchu som sa opýtala, či je náročnejšie prijať vnúča a pomôcť dcére za každých okolností alebo schváliť ukončenie tehotenstva a nechať srdce svojho už dospelého dieťaťa plné strachu a výčitiek z toho, že zabila nevinné stvorenie?

Stmievalo sa. Vrátnik nás požiadal, aby sme opustili priestor školy. Vybrali sme sa na stanicu. Ušiel mi vlak. Prvý aj ten druhý. Nevadí. Ešte pôjde nočný.

Zo stanice sme zavolali Táňiným rodičom. Sadli do auta a prišli za nami autom. Ich dcéra im so slzami v očiach vyrozprávala, čo sa stalo. Matka plakala, otec zatínal päste a krútil hlavou. Po hodine plnej emócií zaznelo jeho chlpské: „Stalo sa... To dieťa si necháš! Budem ho mať rád...“

Rozlúčili sme sa. Nastúpila som do vlaku a všetci traja – vlastne štyria – mi zakývali na cestu. Zdalo sa, že naše cesty sa rozpojili. V škole som sa s Táňou nestretávala, a ani ona sa už neozvala.

Až včera. V deň, keď sa mama rozhodla vyrozprávať svojej dcére pravdivý príbeh o jej živote. Mimochodom – ako som sa dozvedela – Anetka veľmi pomáhala starkému, ktorý bol chorý na rakovinu. Priznal: „To dieťa bolo to jediné, pre čo som chcel ešte žiť...“

Ešte som nevidela dieťa, ktoré by nebolo požehnaním. Vždy je Božím darom, ak je prijaté ako dar. Pre rodinu je potom spojovacím bodom. Všetkých núti prekonávať vlastný egoizmus, zmieruje otca s matkou a sústreďuje bratov a sestry okolo seba.

Sára počala a porodila Abrahámovi syna vo svojej starobe. (21,2) Abrahám mal sto rokov, keď sa mu narodil jeho syn Izák. (21,5) Pre svätého Jána Zlatoústeho nebola epizóda, v ktorej dostal Mojžiš vodu zo skaly tak neobyčajná ako to, že sa Sára narodilo dieťa z lona, ktoré už bolo pozbavené možnosti dávať život. Pre svätého Ambróza je narodenie Izáka predobrazom narodenia Ježiša. Hovorí: „Ak je pravdivé, že po Božom prisľúbení počala zostarnutá a neplodná Sára, máme uveriť pravde, že aj panna môže porodit.“

Raz Sára videla, ako sa Izmael, syn Egyptanky Agar, posmieval jej synovi Izákovi. (21,9) **I povedala Abrahámovi: „Vyžeň túto otrokyňu a jej syna, pretože nebude syn tejto otrokyne dediť spolu s mojím synom Izákom.“** (21,10) Tieto Sárine slová nám pripadajú kruté. Sú však v súlade s vtedajším zákonom, ktorý hovoril: Ak otrokyňa porodí pánovi deti a pán im počas života povie „moje deti“, získavajú právo na dedičstvo. Ak však otrokyňa porodí pánovi deti a pán dá jej i jej deťom slobodu, budú mať slobodu, ale nebudú mať podiel na dedičstve.

Je zrejmé, že Sára sa nebála o Izákovo hmotné dedičstvo, skôr sa obávala o ohrozenie duchovného dedičstva a požehnanja, ktoré prisľúchalo jej synovi Izákovi. Preto apelovala na Abraháma, aby využil svoje právo dať slobodu Izmaelovi i Agar.

Ukázalo sa, že Sára ako matka vnímala veci intuitívne správne, čo Boh následne potvrdil Abrahámovi v nočnom videní: **„Nepokladaj tú reč za krutú... Vo všetkom, čo ti povie Sára, počúvaj jej hlas.“** (21,12) A tak Abrahám hneď ráno vyprevadil svojho syna Izmaela s jeho matkou Agar do púšte. A hoci tento príbeh nám nepredkladá Cirkev tak často k liturgickému čítaniu ako príbeh obetovania syna Izáka, predsa je zjavné, že rozlúčka s Izmaelom bola pre Abraháma rovnako nesmierne ťažká. Oboch synov mal Abrahám veľmi rád. Skutočnosť, že Abrahám uposlúchol Boha a bol ochotný vzdať sa Izmaela, považujú exegéti za jednu z najťažších skúšok Abrahámovej viery.

Keď Abrahám vyprevádzal svojho syna Izmaela a jeho matku Agar na cestu do púšte, dal im mech s vodou. Voda z mechu sa však rýchlo minula a život oboch bol v ohrození. Podľa Origena „mech s vodou predstavuje literu Zákona, z ktorej má poznanie ľud, ktorý neuveril v Krista (židovský národ). Litera rýchlo vyprchá, nenachádza na mnohé otázky vysvetlenie. Tak ten, kto naozaj neuveril v Krista a Kristovi, pije len vodu z mecha a táto voda sa rýchlo minie.“

Avšak **Boh Agar otvoril oči a ona uzrela studňu.** (21,19) Studňa nevznikla zázračne v tej chvíli, ale bola tam už predtým. To svedčí o tom, že Boh nám dáva, čo potrebujeme, len musíme mať otvorené oči. Origenes vidí vo vode zo studne „živú vodu, ktorou je Sväté Písmo. Cirkev pije z týchto nevyčerpatelných prameňov, ktoré nikdy nevyschnú“. Naopak, židovský národ nazýva národom, ktorý „je blízko studne, ale nemôže z nej piť, lebo neuveril v Krista“. „Príde však moment, kedy Boh otvorí aj Židom oči a oni uvidia prameň života, Krista“. (Cyril Alexandrijský)

SUKOT - SVIATOK STÁNKOV

V Tretej Knihe Mojžišovej stojí: „Sedem dní bývaj v stánkoch, ... aby neskoršie pokolenia zvedeli, že ja som chcel, aby Izraeliti bývali v stánkoch, keď som ich vyviedol z egyptskej krajiny.“ (Lv23,42-43)

Preto rok čo rok na pripomienku putovania Izraelitov púšťou opúšťajú Židia na sedem dní svoje príbytky. To už má každá rodina postavený malý prístrešok, ktorý sa podobá altánku alebo záhradnému domčeku. Môže byť príjemne útulný a pohodlný, ale niekedy je až neuveriteľne primitívny. Stáva sa, že ľudia si svoj stánok postavajú na balkóne.

Strecha je na celom stánku najdôležitejšia. Pokrytá je prírodným materiálom - vetvičkami, slamou, senom alebo trstinovou trávou. Každý člen rodiny prikladá ruku k dielu a nový príbytok zútulňuje. Veď v ňom koniec koncov strávia celý týždeň a stánok im poslúži ako jedáleň, obývačka i salón pre návštevy. Hostí príde veľa, lebo tento čas je zároveň časom otvorenia sa druhým.

Sviatok stánkov sa slávi na jeseň v období, kedy je už úroda z polí a stromov pozbieraná a uskladnená. Tento čas je zároveň poďakovaním Bohu za všetky plody zeme. V Izraeli je vtedy ešte stále teplo a sucho, dažď prichádza až o niekoľko týždňov neskôr a znamená pre krajinu veľké požehnanie. Preto liturgia týchto sviatkov obsahuje modlitbu za dažď. Inak je tomu v európskych krajinách, kde s pokračujúcou jeseňou sú dažde pravdepodobnejšie a častejšie. Tu nevyhnutnou výbavou stánku je nepremokavá plachta, ale i tak si vieme predstaviť, ako dažď a zima môžu znepriemniť prebývanie v stánku pod holým nebom.

Stánky neslúžili Židom len ako spomienka na Božiu ochranu na púšti, kde Židia bývali v stanoch. Boli zároveň i očakávaním mesiášskych čias, kedy spravodliví budúceho veku budú prebývať vo večných Božích stanoch.

V jeden z dní Sviatku stánkov vyviedol Ježiš Petra, Jakuba a Jána na vysokú horu, kde sa pred ich zrakmi premenil. To, že táto udalosť sa odohrala čase týchto sviatkov, naznačuje aj Petrova reakcia: „Postavme tu tri stánky...“

Zázitok premenenia umožnil zároveň Petrovi v jeho vytržení poznať, že Sviatky stánkov práve dosahujú svoje naplnenie v premenenom Kristovi, očakávanom Mesiášovi. V týchto súvislostiach získavajú nový rozmer aj úvodné slová Jánovho evanjelia: „A Slovo sa telom stalo a prebývalo (doslova „postavilo si stan“) medzi nami. (Jn1,14)

V časoch, keď ešte stál Jeruzalemský chrám, svätili Židia v prvý deň Sviatku stánkov obrad svetla. Na nádvorí postavili štyri mohutné svietniky, ktoré potom v noci osvetľovali chrám. Pravdepodobne na tento obrad naviazal Ježiš, keď v priebehu spomínaných slávností učil v chráme: „Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude chodiť vo tmách, ale bude mať

svetlo života.“ (Jn8,12)

V posledný deň Sviatku stánkov mali Židia dovolené – avšak iba v tento jediný deň v roku – vstúpiť na nádvorie kňazov. Tu muži v slávnostnom sprievode sedemkrát obchádzali oltár a vyprosovali od Boha dážď pre krajinu. Kňaz vylial na oltár vodu načerpanú z rybníka Siloe. V priebehu týchto obradov zrazu zazneli slová rabbiho z Nazareta. Evanjelista Ján o tom píše: „V posledný, veľký deň sviatkov Ježiš vstal a zvolal: „Ak je niekto smädný a verí vo mňa, nech príde ku mne a nech pije. Ako hovorí Písmo, z jeho vnútra potečú prúdy živej vody.“ (Jn7,37-38)

(zdroj: Simon Philip de Vries: Židovské obrady a symboly, Benedikt XVI.: Ježiš Nazaretský, Gerhard Kroll: Po stopách Ježišových)

NA AKTUÁLNU TÉMU - O MARIÁNSKEJ ÚCTE

(na otázky odpovedá Vojtěch Kodet O. Carm.)

Aký postoj máme zaujať k mariánskym zjaveniam?

Mariánske zjavenia nás môžu viesť a často nás aj vedú k obráteniu alebo k oživeniu našej kresťanskej viery. Za takých okolností nemožno proti nim namietat, naopak, je namieste ďakovať, že Boh siaha aj k mimoriadnym prostriedkom, aby človeka oslovil a pritiahol k sebe.

Niektorí však „sektársky“ vidia svet rozdelený na „my“, ktorí uznávame mariánske zjavenia a „oni“, ktorí ich neuznávajú. Pritom Cirkev nikoho nezaväzuje veriť mariánskym zjaveniam. Cirkevné schválenie len zaručuje, že dané posolstvá sú v súlade s pokladom viery Cirkvi, a teda aj s Božím Slovom, ktoré má byť základným duchovným pokrmom pre každého kresťana. Preto vidím ako problematické, ak niekto starostlivo študuje brožúrky pojednávajúce o zjaveniach Panny Márie, a pritom zanedbáva Božie Slovo. Zhoda s Písmom Svätým je jedným zo základných kritérií, podľa ktorých sa rozoznávajú pravé zjavenia od falošných.

Vážny problém nastáva, ak začneme stavať posolstvá zo súkromných zjavení nad Sväté Písmo a učenie Cirkvi. Napríklad nedávno sa v istých mariánskych kruhoch tvrdilo, že Panna Mária nesúhlasí s podaním svätého prijímania na ruku, ktoré schválili ako možný spôsob podávania biskupi v zhode s pápežom. Inokedy sa u nás šírilo prorocstvo odniekadiaľ z Poľska, že pápež, ktorý bude nasledovať po Jánovi Pavlovi II., bude vtelený Antikrist. Ak kresťan nekriticky verí týmto posolstvám, môže to zanechať vážne škody na jeho viere.

Všetky tieto javy vysvetľujú, prečo je Cirkev voči mimoriadnym javom opatrná. Podľa niekoho až príliš. Keď však uvažíme, že v súčasnosti má Vatikán na stole dokumentáciu asi dvoch tisíc údajných mariánskych zjavení z celého sveta, lepšie chápeme dôvody zdržanlivosti. Percento zjavení, ktoré sa napokon ukážu ako pravé, je vzhľadom k počtu hlásených zjavení veľmi malé. Zároveň však Cirkev vie, že Boh k nám môže prehovárať aj touto cestou, a preto uvedené javy starostlivo skúma so všetkou vážnosťou.

Známe sú však aj postoje vplyvných jednotlivcov, teológov či biskupov, u ktorých sa v týchto otázkach môže okrem nutnej opatrnosti objaviť aj „menej svätá“ motivácia, ktorou je túžba mať pokoj, nemať starosti, a tie môžu zviŕzať nad potrebou hľadať pravdu. Stačí spomenúť na históriu zjavenia v Lurdoch, na mnohé trápenia, ktoré spôsobil postoj oficiálnej Cirkvi.

Zažili to aj mnohí mystici, nedávno napríklad páter Pio. Pri jeho svätorečení povedal pápežský kazateľ Cantalamessa, že tieto skúšky mu istotne pomohli k jeho očisteniu a prevereniu jeho svätosti. To však neumenšuje zodpovednosť tých, ktorí mu tieto trápenia pripravili. Pre dokreslenie zložitosti rozlišovania chcem dodať, že ani pápež Ján XXIII. pátrovi Piovi neveril, a dnes sú obaja na zozname svätcov.

Mimoriadne javy mnohokrát nie sú dielom Božím. Ich prameň môže byť rôzny: Duch Boží, duch Zlý, narušená ľudská psychika a hriech, v tomto prípade hriech v zmysle klamať druhých alebo snaha strhávať na seba pozornosť. Máme veľa svedectiev, aj zo života svätcov, ako sa diabol dokáže prezliecť za anjela svetla, aby človeka uviedol do duchovnej ilúzie. Niekedy videnie mimoriadnych vecí môže byť znakom rozvíjajúcej sa duševnej poruchy, napríklad schizofrénie, kedy ľudia v akútnej fáze choroby majú videnia a počujú hlasy a ak sú nábožensky založení, často tieto javy identifikujú ako zjavenie alebo hlas Panny Márie alebo Ježiša.

Agresívny prístup, manipulácia, vyhrážanie a nárokovanie si na prijatie zjavení bývajú znakom ich nepravosti. Odradiť by nás malo aj to, ak vizionár prezentuje svoje zážitky až s nutkavou potrebou. A naopak, ak sú predkladané s prostotou a skromnosťou a ak napomáhajú prehĺbiť vzťah k Bohu, je to dobré znamenie.

Najobťažnejšie však je rozlíšiť Božieho Ducha od okultnej moci. Už v Starom Zákone čítame, ako egyptskí mágovia mali moc napodobňovať znamenia, ktoré Pán dal Mojžišovi. Dodnes ľudia príliš rýchlo uveria - pokiaľ ide o znamenia či mimoriadne schopnosti - že ide o charizmy, teda o prejav Božej moci, a pritom celá tá vec môže byť od Zlého.

Ako sa máme pozerať na modlitbu k Panne Márii? Nejde o modlárstvo, ako nám to niekedy vyčítajú kresťania iných Cirkví?

Vyobrazenie Panny Márie na ikonách východných kresťanských Cirkví

Modlitba k Panne Márii, lepšie povedané, prosba o jej príhovor, sa zakladá na odkaze Krista z kríža: „Hľa, tvoja matka.“ Kristus to síce povedal učeníkovi Jánovi, ale Cirkev nás učí, že v osobe Jána odovzdal svoju Matku komukoľvek, kto sa stane jeho učeníkom a prizná sa ku Kristovmu krížu. Po dare seba samého a dare Ducha Svätého je Mária ďalším krásnym darom, ktorý nám Ježiš zanechal. Treba si však uvedomiť, že i keď sa Mária stala Božou Matkou, ona sama nie je nijakou „bohyňou“. Ona sama sa nazvala služobnicou Pána a bola by prvá, ktorá by odmietla byť stavaná na úroveň Boha.

To, že Mária je služobnicou, výstižne znázorňujú niektoré východné ikony, ktoré ju znázorňujú v modlitebnom postoji, často s hlavou pokorne sklonenou a s dlaniami obrátenými smerom k nebu - teda v postoji prijímajúcom. Na rozdiel od často zavádzajúcich obrazov a sôch Panny Márie na Západe, ktoré ju znázorňujú, akoby bola prameňom všetkých milostí, a nie ich Sprostredkovateľkou.

Keď sa započúvam do niektorých ľudových mariánskych modlitieb či piesní, zanechávajú vo mne do

Časté vyobrazenie Panny Márie v Cirkvi Západu

jem, akoby vyzývali k Božej Matke sa utiekať, keď nás Pán Boh nechce vypočuť. To je pomýlené.

Myslím si, že základný problém tkvie v tom, že do obrazu Boha si premietame svoje ľudské predstavy a skúsenosti. Častokrát sú to skúsenosti, ktoré máme z našich rodín, kde maminka je omnoho ľudskejšia a prístupnejšia, a otec je ten prísnejší a náročnejší, či dokonca tvrdý. Premietaním týchto skúseností do obrazu Boha Otca a Panny Márie je neoprávnené.

V prosebnej modlitbe rozhodne nejde o prehováravanie neochotného Boha, aby nám uštedril niečo, čo nám v skutočnosti nechce dať. To všetko sú ľudské projekcie. Panna Mária nie je a nemôže byť milosrdnejšia ako Boh, ktorý je milosrdenstvo samo.

Aký postoj by mal teda kresťan zaujať k Panne Márii? Zdá sa, že aj vo vnútri Cirkvi sa tieto postoje rôznia.

V posledných desaťročiach sme naozaj svedkami napätia medzi zbožnosťou, ktorá je až príliš sústredená na Pannu Máriu a zbožnosťou, ktorá sa na Matku Božiu vôbec neodvoláva, pretože ju vidí ako nebezpečenstvo pre čistotu viery, ako „nános“, od ktorého sa treba očistiť návratom k evanjeliu. Tento odmietavý postoj pritom je častokrát protireakciou na preháňanie výstredných mariánskych ctiteľov, ktorí v snahe vzdať Matke Božej úctu, vytvárajú akési čisté mariánske náboženstvo so sektárskymi prvkami.

Myslím, že je škoda, že tak málo poznáme koncilové a pokoncilové dokumenty. Tie Panne Márii venujú veľkú pozornosť, ale zároveň navracajú jej krásnu osobnosť do biblickej perspektívy. Vo Svätom Písme je o nej len málo miest, ale sú teologicky veľmi bohaté, ukazujú na jej úzky vzťah s Kristom i na jej miesto v Cirkvi a v celých dejinách spásy. Ona zďaleka nepatrí len na vyzdobené oltáriky. Je Cirkvi daná za Matku, aby s ňou a s každým zvlášť putovala životom a pomáhala mu dôjsť k cieľu.

Mne osobne sa v jej postave veľmi páči hlboké spojenie duchovnosti a načúvania Božiemu Slovu s praktickou láskou k blížnemu, ako to vidíme pri návšteve u Alžbety alebo v Káne Galilejskej. Mária je ďalej vzorom ženy, ktorá sa dokázala spoľahnúť na Boha a jeho Slovo vo veľmi obťažných situáciách života. Preto je tak blízka mnohým veriacim, zvlášť v období životných skúšok.

Stojí zato rozjímať nad udalosťami jej života, ktoré nám predkladá Písmo. Okrem vtelenia Božieho Syna je v jej živote málo mimoriadneho, zato veľa ťažkého – veľa nárokov na jej holú vieru, teda vieru, ktorá sa neopiera o žiadne znamenia.

(zdroj: www.vojtechkodet.cz)

Medzi chlapcami, o ktorých som sa staral, vždy boli aj moslimovia. Je to už viac ako dvadsaťpäť rokov, čo za mnou raz príbehol jeden z nich. Kdesi v odpadkovom koši našiel rozbitú sošku Panny Márie. Nahnevalo ho to, zlepil ju a priniesol mi ju: „Guy, v tieto veci ja síce neverím, ale vraziť Miriam (takto Máriu nazývajú moslimovia) do koša je hriech!“ (pre moslimov je Ježiš jedným z veľkých prorokov – nazývajú ho Iša)

Chcel by som sa zmeniť o úcte k Ježišovej matke u moslimov. Korán ich vyzýva, aby pamätali na Máriu s úctou a obdivom. Máriino meno je v texte Koránu spomenuté tridsaťštyri rás.

Mária má v islame privilegované postavenie, akého sa nedostáva nijakej žene. Dokonca ani manželke a dcére proroka. Mária je v ponímaní moslimov „znamením“ pre ľudstvo a vzorom pre tých, ktorí veria v Boha. V celom arabskom svete je rozšírená ľudová zbožnosť k Ježišovej matke „Miriam“.

Nedivím sa, že mladý moslim zlepil zlomky rozbitej sošky Panny Márie, keď ju objavil medzi odpadkami.

Ľudia sa ma často pýtajú, či sa modlím ruženec. Myslia si, že ja ako moderný kňaz, ktorý kráča s dobou, to prenechávam bigotným ženám. Modlím sa ruženec každý deň a rozjímam pri ňom. Je to rozjímanie o zásadných okamihoch Ježišovho života, ktoré prežívala aj jeho matka. Ruženec je ako živý rodinný album. Strieda sa v ňom radosť s utrpením a končí oslňujúcim svetlom – vzkriesením.

PÁPEŽI O PANNE MÁRII A RUŽENCI

Ak chcete, aby vo vašich domoch panoval pokoj, modlite sa v rodine ruženec.

Pius X.

Je dobré, že máte vo vašej veľkej slovenskej rodine Matku, ktorej možno dôverovať a zveriť jej všetky svoje bolesti a nádeje.

Ján Pavol II.

Oslnení nebeským jasom Matky Vykupiteľa, bežme s dôverou za tou, ktorá sa na nás pozerá z výsosti a ochraňuje nás. Všetci potrebujeme jej pomoc a útechu, keď čelíme skúškam a každodenným výzvam, potrebujeme ju cítiť ako Matku a sestru v konkrétnych situáciách našej existencie.

A aby sme mohli v tomto duchu prežiť každý deň, nasledujme ju na ceste poslušnosti ku Kristovi a v obetavej službe bližným. Toto je jediný spôsob, ako môžeme už tu, na našej pozemskej púti, ochutnať pokoj a radosť, ktorú prežíva v plnosti ten, kto dosiahne cieľ nesmrteľného raja.

Benedikt XVI.

RODINNÉ ŠŤASTIE (Lev Nikolajevič Tolstoj)

Je to útlá knižočka. Jej hlavnými postavami sú ona a on. On je už starý mládenec, ktorý žije tichým odlúčeným životom na vidieckej samote s možnosťou preukazovať dobro ľuďom, obklopený krásou prírody, hudby, najbližšími. Už neočakáva, že by sa mohol zaľúbiť a zdieľať svoje city s milujúcou bytosťou.

Keď stretne ju, zaľúbi sa, ale bojí sa jej dať najavo lásku, pretože je tak mladá a krásna. On dobre vie, že ona má ešte život pred sebou a on už jej nedokáže poskytnúť poznávanie všetkých radostí života. No zaľúbi sa doňho aj ona a všetko je to spočiatku tak krásne a ničím neskalené, že nielen ona, ale aj čitateľ nadobúda pocit, že ten zázrak lásky musí pretrvať navždy.

Keď sa vzali, odišli bývať k nemu na vidiek. Prišla zima a mrazy, a ona sa začala cítiť osamelá. On bol stále s ňou, ale jej sa zdalo, že život sa opakuje, že ani v nej ani v ňom nie je nič nového. Nemilovala ho menej ako predtým, ale jej láska sa zastavila a nerástla a do jej srdca sa začal vkrádať znepokojujúci pocit. Túžila po neustálom vzrušení, po búrkach života a po obetiach, ktoré by priniesla pre ich lásku. A pritom každý deň spútal ich spoločný život do strnulej jednotvárnosti. Cítila, ako ich láska strácala slobodný rozlet a len sa podriaďovala pokojnému plynutiu času.

On to videl, chápal, čo chýba jej mladosti, a presvedčil ju, aby odišli bývať do Petrohradu. Napriek tomu, že vedel, čo to môže ich vzťahu priniesť. Život vo veľkomeste jej od začiatku pripadal ako sen. Všetko sa jej zdalo tak rozmanité, nové, veselé, prežiarené jeho prítomnosťou a láskou. Na svoje veľké prekvapenie sa tu nestretla s veľkopanskou nadutosťou a chladom, ktoré očakávala. Naopak, všetci ju prijímali s obdivom a radosťou. Ostala prekvapená, ako sa jej manžel dokáže pohybovať aj vo vysokej spoločnosti, len jej bolo nemilé počúvať jeho strohé úsudky o niektorých z tých ľudí, ktorí sa jej zdali tak dokonalí. Nemohla pochopiť, prečo s nimi jedná sucho a vyhýba sa mnohým z tých, ktorí sa jej zapáčili.

Aj on bol hrdý na svoju manželku. Bola tak pôvabná, milá a nestrojená, nemohol sa na ňu vynadávať. Nikdy sa vo vyššej spoločnosti nepohybovala, a predsa bola okúzľujúco sebavedomá a spôsobná. Keby to bolo možné, zamiloval by sa do nej ešte viac.

No ona sa nevedela nasýtiť spoločenských radovánok, a jeho začal tento život ťažiť a nudiť. Dobre poznal jeho dvojtvárnosť. Postrehla, ako často sa na ňu pozerá vážnym a pozorným pohľadom, ale nevenovala tomu pozornosť. Nerozumela, čo jemu môže vadíť na živote veľkého sveta. Bola natolko omámená nečakanou pozornosťou, ktorú vzbudzovala okolo seba a atmosférou vyberanej elegancie, ktorú vdychovala, že dokonca začala cítiť, že ona stojí vyššie ako on. Prežívala dovtedy neznámy pocit pýchy a spokojnosti samej so sebou.

Ich vzťah, kedy sa delili o každú myšlienku, o každý nový zážitok, spontánna radosť z každého spoločne prežitého okamihu tak zmizli skôr, než sa stačili spamätať. Prišli vážne hádky. Obaja cítili, v ktorom mieste je tá priepať, ktorá ich oddeľuje, a báli sa k nej priblížiť. Každý z nich začal mať vlastné záujmy a starosti, ktoré – čo by predtým cítili ako hriech – sa už nepokúšali prežívať spolu. Ničím zvláštnym sa jeden voči druhému neprehrešili. Trestali sa navzájom len tým, že už nedávali druhému celú svoju osobnosť, celú svoju dušu.

Po troch rokoch manželstva sa im narodil prvý syn. V nej to vyvolalo tak prudké nadšenie, že si myslela, že sa jej začal nový život. Ale po dvoch mesiacoch, keď začala opäť navštevovať spoločnosť, začalo z tohto citu ubúdať, až prešiel do zvyku a chladného plnenia

povinností. On, naopak, sa po narodení dieťaťa stal takým, akým býval predtým. Miernym a pokojným domáckym človekom a svoju niekdajšiu nežnosť a veselosť, ktorú dával jej, teraz preniesol na dieťa.

Raz sa jej podarilo vypočuť náhodný rozhovor dvoch mužov z „jej“ spoločnosti. Počula, ako ju označili len „za jednu z mnohých, ktorými sa to v spoločnosti začína hemžiť“. A navyše sa dozvedela, ako jeden z tých mužov sa rozhodol, že ju získa ako svoju ďalšiu „trofej“. A keď ju ten muž, ktorý nevedel, že sa stala svedkom ich rozhovoru, k sebe vášnivo pritiahol, zdvihol sa jej z neho žalúdok, a predsa nedokázala odolať objatiu jeho mladého tela a zmyselným bozkom jeho pevných a krásnych úst.

Bolo jej zle zo seba i zo všetkých, ktorým obetovala svoje rodinné šťastie. Zrazu chcela, aby jej manžel bol nablízku, chcela, aby sa všetko vrátilo späť. Povedala mu to. Plakala pri tom. Pýtala sa ho, prečo nechal ju, tak neskúsenú životom, aby všetko sama spoznávala. Prečo jej v tom nezabránil. On jej odpovedal: „Nemal som právo ťa obmedzovať. Vedel som, že by si mi neuverila, keby som ťa od všetkých tých márností odhovárал. Ja som toto poznanie mal už dávno za sebou. Ty sama si musela dôjsť k poznaniu, a – našťastie – prišla si k nemu.“

Tiež jej povedal, ako tým všetkým utrpením bola jeho láska očistená. Ako zamilovanosť dozrela v lásku. A teraz videl, že aj jej láska sa očistila. Ona veľmi chcela, aby sa všetko vrátilo späť, do čias ich začiatkov. On múdro povedal, že späť ich lásku nie je možné vrátiť. Lebo každá doba má svoju lásku. Ale že je možné žiť ich lásku na inej úrovni.

Zaviedol ju k ich dvom deťom. Pozrela sa na ne, a potom na neho. Jeho oči sa smiali, keď sa do nich pozerala, a ona po dlhom čase pocítila slobodu a radosť. Záverečné slová knihy zaznievajú z jej úst: „Od tohto momentu sa naša bývalá láska stala drahou, nenávratnou spomienkou a nový cit lásky k deťom a k otcovi mojich detí položil základ novému, už celkom inak šťastnému životu, ktorý až teraz začínam žiť.“

Viem, aj mnohé páry zažili nie málo z toho, čo Tolstého on a ona. Niektorí dokonca môžu vnímať ich príbeh ako návod na zvládnutie manželskej krízy. Mňa však prekvapila ešte jedna vec. Nemohla som sa zbaviť dojmu, že autor neopisuje iba vzťah muža a ženy, ale že zároveň chce povedať o vzťahu Boha a človeka. Akoby opisoval cestu človeka k Bohu. Cestu, na ktorej nachádzame prvotné nadšenie z viery, lásku, ktorá – zdá sa - bude trvať večne. Ale časom zákonite spoznávame, že prvotný zápal netrvá navždy, prichádza všednosť a prvé známky únavy. To otvára priestor pokušeniu, nasleduje hriech a v túžbe návratu k Bohu i výčitky, prečo to dopustil, keď poznal našu slabosť.

Viem si predstaviť, že Tolstoj mohol chcieť týmto malým dielkom vyjadriť aj túto myšlienku, nakoľko je o ňom známe, že bol úprimným a svojráznym „hládačom“ Boha počas celého svojho života.

Niekedy, keď sa rozhodujem pre knihu na voľný čas, siahnem po klasike. Osvedčilo sa mi, že to môže byť dobrá voľba.

Janka

Podstata lásky nie je v citoch ani v rozcitolivených slovách, ale len v odhodlaní vôle. Ak so všetkou rozhodnosťou zotrváme v odhodlaní vôle naďalej sa usilovať o lásku, určite budeme postupovať dopredu a povznesieme sa, aj keby nám v srdci chýbali tie alebo iné city.

Maximilián Kolbe

Počas letných prázdnin Centrum zorganizovalo pobytový tábor na Orave „Laudate si!“, potulky Českom a denný tábor „Cestovanie v čase“.

Ďakujeme všetkým animátorom a ostatným dobrovoľníkom, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k úspešnému priebehu letných podujatí.

Napriek tomu, že podmienky financovania Centier voľného času sa v nastávajúcom období nezlepšia, rozhodli sme sa pokračovať v činnosti Centra aj v novom školskom roku za nezmenených podmienok. Dúfame, že sa nám podarí s pomocou Božou a s príspevom dobrovoľníkov a dobrodincov činnosť Centra udržať čo najdlhšie.

Kružková činnosť v Centre začne po 15. septembri. Ochotní darcovia môžu prispieť na jeho činnosť bankovým prevodom na č. účtu: 5029644996/0900. Pán Boh zaplať za pomoc!

Dňa 15. septembra pozývame všetkých na tradičný „Far Fest2014“. Pred ním sa bude konať slávnostná sv. omša o 10.30 hodine, na ktorej prisľúbil účať prvý kňaz tejto farnosti o. Marián Holbay.

Chceme poprosiť tých, ktorí by chceli s organizáciou slávnosti pomôcť, aby sa prihlásili u sr. Kristíny v Centre alebo sa jej ozvali telefonicky na mobil: 0915 776890.

(sr. Kristína)

Prosíme Vás, porozmýšľajte, či aj Vy nemáte vlastné svedectvo, ktoré by mohlo obohatiť a napomôcť druhým na ceste k Bohu. K tomuto účelu slúži e-mailová adresa: casopis.pramen@gmail.com. Požadovanú anonymitu rešpektujeme. Archívne čísla časopisu od r. 2012 sa nachádzajú na stránke www.horcicneznrko.sk

---

Vydáva Rím. kat. farnosť Martin - Sever pre vnútornú potrebu.

Adresa: Jilemnickeho 59, 036 01 Martin, web: www.fara.sk/mtsever

Vychádza štvrťročne. Textová a grafická úprava Sephoris studio. Foto: internet, archív CVČBT